

1.ÜNİTE

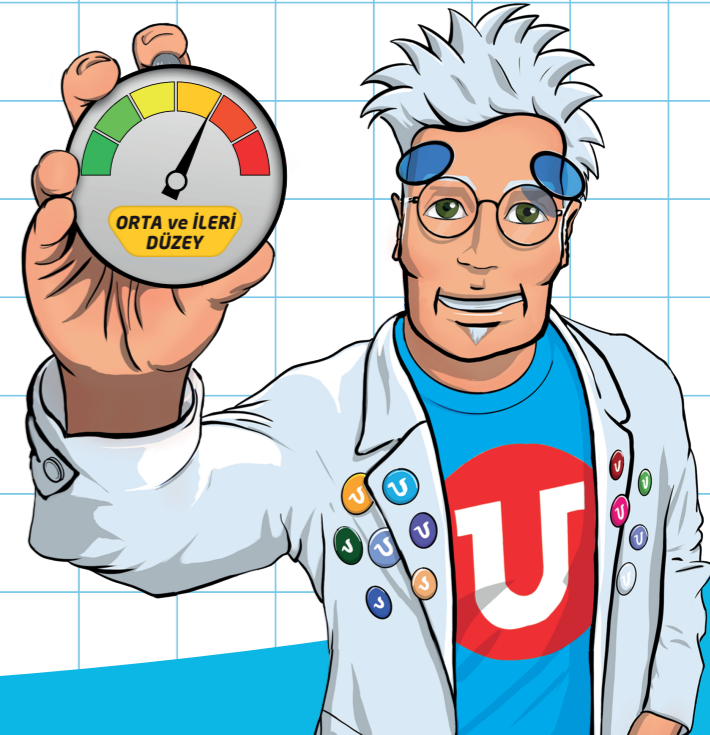

TYT Orta ve İleri Düzey Fizik Soru Bankası

Fiziksel Büyüklükler

TAMER YALÇIN

FİZİKSEL BÜYÜKLÜKLER

FİZİĞİN TANIMI

TEMEL BÜYÜKLÜKLER

TÜRETİLMİŞ BÜYÜKLÜKLER

SKALER-VEKTÖREL BÜYÜKLÜKLER

FIZİĞİN TANIMI

- Fizik, evreni evrende gerçekleşen olayları açıklamaya çalışan maddeyi, enerjiyi ve madde ile enerji arasındaki ilişkileri inceleyen gözlem, deney ve akıl yürütmeye dayalı bir bilim dalıdır.

Örnek:

Aşağıda verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Fizik bilimi madde ve enerji arasındaki ilişkiyi inceler.
- B) Bir fizikçi araştırdığı olayla ilgili sonuçları sorgulanabilir delillere dayandırır.
- C) Bir fizikçi olayları sebep sonuç ilişkisine göre inceler.
- D) Bir fizikçi evrenin neden yaratıldığı sorusuna cevap arar.
- E) Fizik biliminde elde edilen bulguların bir çoğu diğer bilim dallarındaki gelişmeleri etkileyebilir.

Örnek:

9. sınıf Fizik dersinde Şeyda Öğretmen bilimsel bilgi ve bilim insanı ile ilgili olarak bir plan hazırladığında,

- I. Bilim insanı araştırmalarında yaşadığı toplumun kültüründen etkilenir.
- II. Bilimsel bilgiye ulaşırken bilim insanı farklı yöntemler kullanabilir.
- III. Bilim her soruya cevap verir.

yukarıda verilen ifadelerden hangilerini bu planda kullanabilir?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) II ve III

D) I ve III

E) I ve II

Örnek:

Tüm pozitif bilimlerde bilgiye ulaşmanın farklı yöntem ve metodları vardır.

Buna göre, bilimsel yöntemler ile elde edilen fizik bilgisi ile ilgili,

- I. Sorgulanabilir olmalıdır.
- II. Deneylerle ispatlanabilir olmalıdır.
- III. Mutlak doğru olmalıdır.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız III

B) Yalnız II

C) I ve II

D) II ve III

E) I, II ve III

Örnek:

Bilimsel çalışmalarda elde edilen sonuçların bilimle ilgilenen insanlar tarafından anlaşılır ve evrensel nitelikte olması önemlidir.

Bilimsel bilgiye ulaşmak için,

- I. Deney ve gözlem
- II. Akıl yürütme
- III. Dinsel inançlar

yukarıda verilen ifadelerden hangileri kullanılabilir?

A) Yalnız I

B) I ve II

C) II ve III

D) I ve III

E) I, II ve III

Örnek:

Bilim insanı çalışmalarında bilimsel etiğe uygun davranmalıdır.

Buna göre bilim insanının,

- I. Daha önceki çalışmalar ile ilgili yeni çalışmalar yapması
- II. Yaptığı deneylerde olumsuz sonuçları gizlemek
- III. İncelediği konular ile ilgili yararlandığı önceki çalışmalara atıflar yapması

yukarıda verilen davranışlarından hangileri bilimsel etiğe uygundur?

A) I ve II

B) Yalnız II

C) I ve III

D) I, II ve III

E) II ve III

Örnek:

Fizik dersinde bir öğretmen, fizik biliminin tüm doğa olaylarını kapsayan geniş bir uğraş alanı olduğunu söylüyor. Bu nedenle fizik bilimi konularının benzerlik ve farklılığına göre alt alanlarına örnek olarak derste,

- I. Jeofizik
- II. Astrofizik
- III. Nükleer fizik
- IV. Biyofizik
- V. Fizikokimya

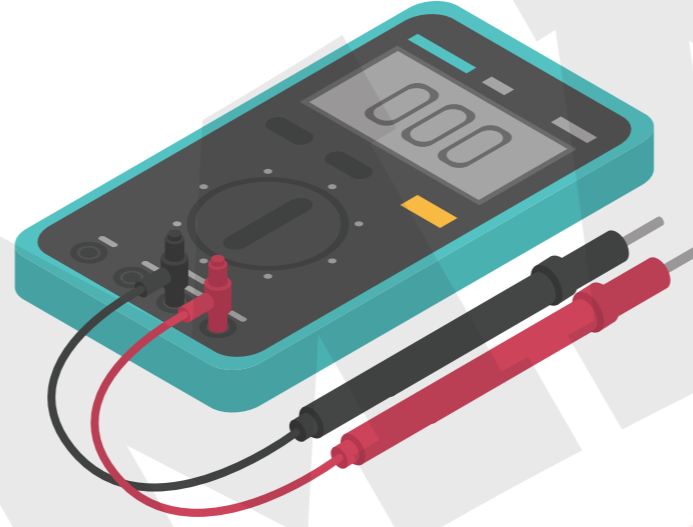
yukarıda verilenlerden hangileri kullanılabilir?

- A) Yalnız III   B) I ve II   C) III ve IV
D) III ve V   E) I, III ve V

FİZİKSEL BÜYÜKLÜKLER

- Büyüklük = Nicelik = Değişken
- Sayılabilen, ölçülebilen herşey

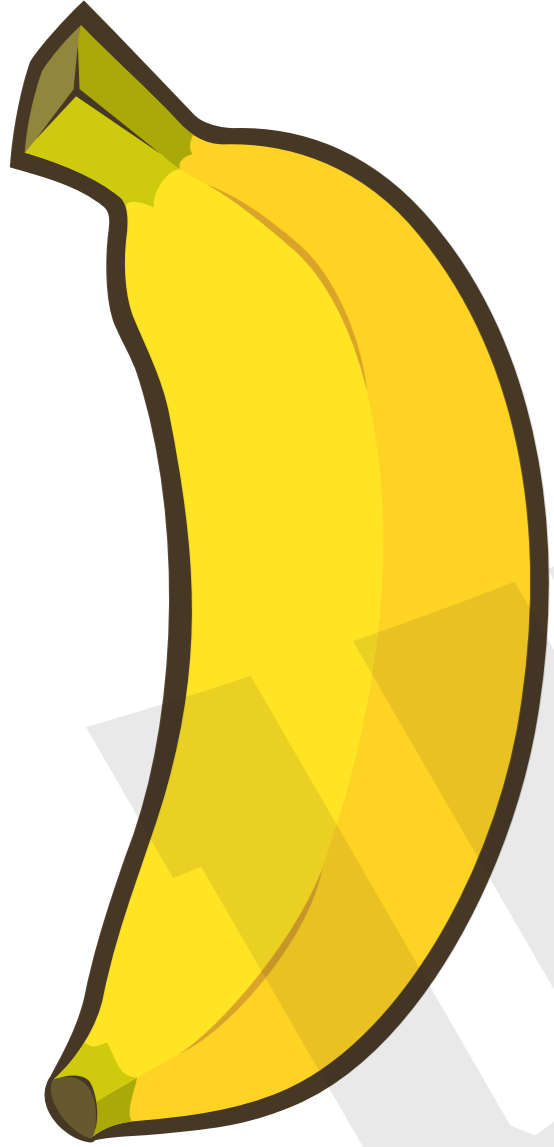

FİZİKSEL BÜYÜKLÜKLER

TEMEL BÜYÜKLÜKLER

TÜRETİLMİŞ BÜYÜKLÜKLER

TEMEL BÜYÜKLÜKLER

K ütle (m)	Kilogram (kg)	Eşit kollu terazi
I şık şiddeti (I)	Kandela (cd)	Fotometre
S ıcaklık (T)	Kelvin (K)	Termometre
A kım şiddeti (i)	Amper (A)	Akımölçer
M adde miktarı (n)	mol (mol)	
U zunluk (l)	Metre (m)	Cetvel, mezro
Z aman (t)	Saniye (s)	Saat, Kronometre

TÜRETİLMİŞ BÜYÜKLÜKLER

→ Ölçülebilmesi için temel büyüklüklerin ölçülmesine gerek duyulan büyüklüklerdir.

→ Hacim - Uzunluk

→ Özkütle = $\frac{\text{Kütle}}{\text{Hacim}}$

Özkütle = Kütle ve Uzunluk

→ Sürat = $\frac{\text{Yol}}{\text{Zaman}}$

Sürat = Uzunluk ve Zaman

BAZI TÜRETİLMİŞ BÜYÜKLÜKLER

→ Alan

→ Hız

→ İvme

→ Hacim

→ Sürat

→ Enerji

→ Özkütle

→ Kuvvet

Örnek:

Fizikteki büyüklükler ile ilgili olarak,

- I. Araçların birim zamanda aldıkları yol
- II. Bir iletkenin kesit alanından birim zamanda geçen yük miktarı
- III. Bir cisme uygulanan yer çekim kuvveti

yukarıda verilen ifadelerden hangilerinde temel büyüklükten bahsedilmiştir?

- A) Yalnız I   B) I ve II   C) Yalnız II
D) II ve III   E) I, II ve III

Örnek:

Ölçüm aletleri, bilim ve teknolojide farklı büyüklükleri anlamlı hale getirmek için kullanılan aletlerdir.

Buna göre,

- I. Termometre
- II. Dinamometre
- III. Fotometre

yukarıda verilen ölçüm aletlerinden hangileri temel büyüklük ölçmek için kullanılır?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve III
D) II ve III   E) I, II ve III

Örnek:

Fizikteki büyüklükler ölçülürken farklı birim sistemlerinden yararlanır.

Buna göre,

- I. Odanın sıcaklığı 20°C 'dir.
- II. Futbol maçlarında normal süre 90 dakikadır.
- III. Ayşe'nin boyu 1,65 metredir.

yukarıdaki ifadelerden hangileri uluslararası birim sistemi (SI) kullanılarak ifade edilmiştir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve III   E) II ve III

Örnek:

Aşağıdaki seçeneklerde verilen hangi ifade yanlıştır?

- A) SI birim sisteminde sıcaklığın birimi Celcius'dur.
- B) Kütle eşit kollu terazi ile ölçülür.
- C) Işık şiddetinin birimi candeladır.
- D) Akım şiddeti temel büyüklüktür.
- E) Isı türetilmiş büyüklüktür.

YAYINLARI

Örnek:

Işık yılı, ışığın bir yıllık zaman diliminde katettiği mesafedir.

Buna göre, ışık yılı aşağıdaki fiziksel büyüklüklerden hangisinin birimidir?

A) Hız

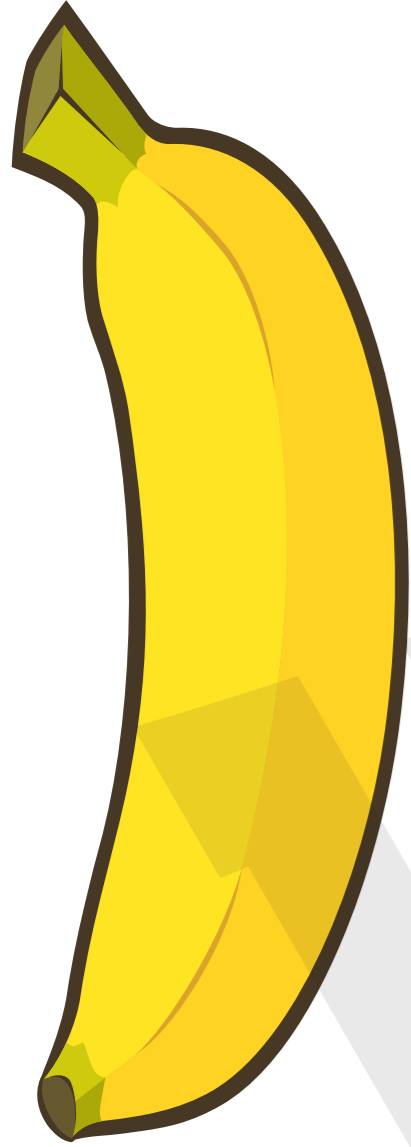
B) Yer değiştirme

C) Uzunluk

D) Zaman

E) İvme

UZUNLUK
YAYINLARI

Skaler Büyüklümler

Sayı ve birim ile ifade edilebilen nicelikler

Kütle

Işık şiddeti

Sıcaklık

Akım şiddeti

Madde miktarı

Uzunluk

Zaman

Sürat

Basınç

Enerji

Vektörel Büyüklümler

Sayı ve birimin yanında yön de belirtilmesi gerekli nicelikler

Hız

Kuvvet

İvme

Elektrik alan

Manyetik alan

Yer değiştirme

Örnek:

Sayı ve birim ile ifade edilebilen büyüklüklere skaler büyüklükler, sayı ve birimin yanında yönü de olan büyüklüklere vektörel büyüklükler denir.

Buna göre,

- I. Mol
- II. Metre
- III. Newton

birimlerden hangileri hem skaler, hem vektörel büyüklükler için kullanılabilir?

- A) Yalnız II   B) I ve II   C) I ve III
D) II ve III   E) I, II ve III

Örnek:

Başka büyüklükler yardımıyla ifade edilen büyüklükler türetilmiş büyüklüklerdir. Yönü, başlangıç noktası ve şiddeti olan büyüklükler vektörel büyüklüklerdir.

Buna göre, aşağıdaki büyüklüklerden hangisi hem türetilmiş hem de vektörel bir büyüklüktür?

- A) Yoğunluk   B) Hacim   C) Kütle
D) Isı   E) Kuvvet